

2023-03-06

**Lietuvos Respublikos Seimo prioritetiniai darbai teisėkūros srityje
(2020–2024 m. kadencija, VI (pavasario) sesija)**

Turinys

Ižanga	1
TEISĖKŪROS PRIORITETAI	6
I. Aplinkos apsauga.....	6
II. Biudžetas, mokesčiai, finansai, auditas	6
III. Ekonomika, verslas, energetika, transportas	7
IV. Europos Sąjungos teisės harmonizavimas, užsienio politika	9
V. Nacionalinis saugumas	10
VI. Socialinė apsauga ir darbas	11
VII. Sveikatos apsauga.....	12
VIII. Švietimas, mokslas, kultūra, sportas	13
IX. Teisė ir teisėtvara	14
X. Žemės ūkis, kaimo plėtra, teritorijų planavimas	16
XI. Žmogaus teisių apsauga	16
XII. Valstybės valdymas	18

Ižanga

2023 m. kovo 10 d. Lietuvos Respublikos Seimas renkasi į 2020–2024 m. kadencijos VI (pavasario) sesiją. Į pavasario sesijos darbų programą įtraukti teikiamų teisės aktų projektų bendras skaičius – 463 (be lydimųjų), neregistruoti 186 projektai (iš jų 23 Respublikos Prezidento teikiami teisės aktų projektai, 92 Vyriausybės teikiami teisės aktų projektai)¹.

Mokesčių srityje svarbus **Mokesčių sistemos peržiūros įstatymų** projektų paketas – juo numatoma persvarstyti mokestinuose įstatymuose nustatytas neterminuotas lengvatas ir kitas specialiąsias apmokestinimo sąlygas, taip prisidėti prie savivaldybių finansinio savarankiškumo didinimo, nelygybės mažinimo, pažangių investicijų skatinimo ir užtikrinti mokesčių sistemos efektyvumą ir prognozuojamumą.

Mokesčių administravimo įstatymo pakeitimų tikslas – pavesti Valstybinei mokesčių inspekcijai administruoti (apskaičiuoti ir išieškoti) ekonomines sankcijas, baudas už nusikalstamas veikas, kitas baudas, teismo priteistas sumas valstybės naudai.

¹ Seimo posėdžių sekretoriato 2023 m. kovo 6 d. informacija.

Akcizų įstatymo pakeitimais siekiama 2023–2025 m. siaurinti iškastiniam kurui taikomų akcizų lengvatų apimtį arba jų atsisakyti, nustatyti akcizus šildymui skirtoms durpėms ir nuosekliai juos didinti, nuo 2025 m. į kai kuriems energiniams produktams taikomus akcizų tarifus įtraukti CO₂ dedamąją – toks sprendimas ilginiui skatintų atsisakyti šių aplinkai žalingų kuro rūšių.

Ekonomikos plėtra, energetika, verslo skatinimas

Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo pakeitimai parengti siekiant konsoliduoti elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų sritis. Priėmus pakeitimus, bus sudaryta efektyvi ir nuosekli elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų reguliavimo sistema ir sudarytas pagrindas veikti elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų rinkai, reglamentuoti su šių paslaugų teikimu susiję teisiniai santykiai.

Vienos valstybės ribas peržengiančio ribotos atsakomybės bendrovių jungimosi įstatymo pakeitimais siekiama nustatyti aiškų teisinį reguliavimą, kuris leistų bendrovėms atlikti pertvarkymą, jungimą ar skaidymą Europos Sąjungoje, suderinimą su darbuotojų, kreditorių ir dalyvių teisėtais interesais. Įstatymo projektas nustato galimybę vykdyti tris vienos valstybės ribas peržengiančias procedūras: pertvarkymą, jungimąsi ir skaidymą.

Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo pakeitimų projektais reformuojama valstybės ir savivaldybės valdomų įmonių vadovų skyrimo tvarka atsisakant vadovų einamų pareigų kadencijų. Tai padėtų išvengti tendencijos, kai antrą kadenciją dirbantis vadovas, ypač kadencijos pabaigoje, nesistengtų vykdyti jam iškeltų uždavinių, siekti gerų rezultatų, nes nepriklausomai nuo darbo rezultaty, jis vis tiek bus atšauktas iš pareigų.

Šilumos ūkio įstatymo pakeitimų tikslas – užtikrinti šilumos ūkio sektoriaus tvarią plėtrą atitinkantį teisinį reguliavimą, skatinant šilumos tiekimo sistemų dekarbonizaciją, jų efektyvumo didinimą, taip pat įtvirtinti naujus šilumos kainodaros principus, skatinančius investicijas į inovacijas ir šilumos tiekimo sistemų modernizavimą.

Elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo pakeitimais siekiama įtvirtinti pareigą paskirtajam kaupimo sistemos operatoriui sudaryti galimybes perdavimo sistemos operatoriaus technologinių nuostolių sąnaudų mažinimui bei vykdyti kitas elektros energetikos sistemos saugumui užtikrinti būtinas veiklas, kurios leistų įgyvendinti šio įstatymo tikslus, efektyviai išnaudojant paskirtojo kaupimo sistemos operatoriaus valdomą elektros energijos kaupimo įrenginių sistemą, kuri yra viena iš Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos desinchronizacijos nuo IPS / UPS sistemos būtinųjų sąlygų.

Aviacijos įstatymo pakeitimais planuojama Lietuvos oro erdvėje nustatyti bepiločių orlaivių sistemų geografines zonas bei skrydžių jose sąlygas ir tvarką. Taip Lietuva prisidės kuriant Europos Sąjungos sistemą „U-space“, skirtą bepiločiams orlaiviams integruoti į Europos žemutinę oro erdvę.

Teisė ir teisėtvara

Baudžiamojo kodekso, Administracinių nusižengimų kodekso, Baudžiamojo proceso kodekso ir Kriminalinės žvalgybos įstatymo pakeitimais siekiama sistemiškai peržiūrėti Baudžiamojo kodekso Specialiosios dalies normas, įvertinant valstybės baudžiamosios politikos (kaip *ultima ratio* priemonės) pagrįstumą, proporcingumą ir veiksmingumą, numatant proporcingą baudžiamąją atsakomybę už mažiau pavojingas nusikalstamas veiklas (įskaitant atitinkamų mažiau pavojingų nusikalstamų veikų dalinį arba visišką dekriminalizavimą) ir nustatyti pagrįstas baudžiamosios atsakomybės atsiradimo ribas. Projektais siekiama teisėsaugos ir teisminių institucijų pagrindinius išteklius pirmiausia orientuoti į pačių pavojingiausių, sudėtingiausių ir didžiausių žalą valstybei bei visuomenei darančių nusikaltimų išaiškinimą ir nagrinėjimą.

Kriminalinės žvalgybos įstatymo nauja redakcija siekiama sukurti Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką atitinkantį asmens teisių apsaugos modelį, atsižvelgiant į tai, kad galiojantis teisinis reguliavimas neužtikrina realios galimybės asmeniui apskųsti jo atžvilgiu vykdytus kriminalinės žvalgybos veiksmus, kad būtų efektyviai patikrinta, ar taikant kriminalinės žvalgybos

priemonės nebuvo padaryta pažeidimų, apsiginti ir reikalauti žalos atlyginimo, jeigu asmens teisės buvo pažeistos.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo pakeitimų tikslas – gerinti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos efektyvumą ir didinti teikiamos paslaugos kokybę, atsižvelgiant į šiai sričiai skiriamą finansavimą.

Seimo nutarimo „Dėl privalomojo referendumo dėl Lietuvos Respublikos konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo paskelbimo“ projektas parengtas dėl 2024 m. gegužės mėnesį numatomo referendumo. Nutarimas svarbus tuo, kad esant teigiamam rezultatui LR piliečiai, gimimu įgiję LR pilietybę, galėtų ją išlaikyti priėmę kitos šalies pilietybę.

Visuomenės informavimo įstatymo ir Baudžiamojo kodekso pakeitimais siekiama reglamentuoti kovą su automatizuotomis socialinių platformų paskyromis ir jų tinklais kaip keliančiais grėsmę ne tik demokratijai, bet ir nacionaliniam saugumui.

Valstybės valdymas, viešasis administravimas

Seimo nutarimo „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ patvirtinimo“ projektas – juo numatyta patvirtinti ilgesnės negu 20 metų perspektyvos ateities išvalgomis pagrįstą dokumentą, kuriame bendros kūrybos būdu kartu su ekspertais, piliečiais ir kitais bendrakūrėjais nustatoma Lietuvos ateities vizija, jai įgyvendinti reikalingos strateginės ambicijos ir poveikio rodikliai, rodantys siekiamus socialinės, ekonominės ir aplinkos būklės pokyčius šalies mastu.

Rudens sesijoje liko neapsvarstyti ir nepriimti **valstybės tarnybos reformą sąlygojantys įstatymų projektai**. Reforma apima nemažai įvairių sričių, tarp kurių – didesnė atsakomybė įstaigų vadovams įgyvendinti jiems keliamus tikslus, tačiau kartu ir daugiau lankstumo organizuoti įstaigos veiklą; reikšmingi viešojo sektoriaus darbo užmokesčio nustatymo pokyčiai darbo užmokesčio bazę susiejant su vidutiniu metiniu darbo užmokesčiu, tačiau kartu atsisakant priedo už tarnybos valstybei stažą ir kt.

Socialinės apsaugos aspektu svarbūs **Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sandaros įstatymo** pakeitimai, kuriais numatoma įteisinti Sodros biudžeto planavimą ir atskaitomybę pagal socialinio draudimo rūšis..

Socialinių paslaugų įstatymo naujoje redakcijoje numatoma įtvirtinti laikiną atokvėpį kaip atskirą specialiąją socialinę paslaugą ir jos finansavimo šaltinius, taip pat fizinius asmenis nustatyti kaip socialinių paslaugų teikėjus.

Užimtumo įstatymo pakeitimais siekiama patikslinti subsidijos darbo užmokesčiui mokėjimo sąlygas (jas suvienodinant) už asmenis, pradėjusius dirbti savarankiškai iki ir po keičiamo įstatymo įsigaliojimo.

Svarbūs V (rudens) sesijos metu nepriimti **Šalpos pensijų įstatymo** pakeitimai, kuriais siūloma sunkią negalią turintiems asmenims, kurie negalią įgijo būdami 24-erių metų ar vyresni, bet neturėdami minimaliojo darbo stažo, mokėti 2 šalpos pensijų bazės dydžio šalpos neįgalumo pensiją. Taip pat numatyta įsidarbinus asmenims su negalia, toliau tęsti šalpos pensijų mokėjimą. Tokiu būdu bus padidintos labiausiai skurstančiųjų pajamos, o gaunamos išmokos nebus kliūtis ieškoti darbo.

Sveikatos apsaugos aspektu svarbūs **Sveikatos sistemos įstatymo** pakeitimais siekiama mažinti gydytojų administracinę našą.

Svarbūs V (rudens) sesijos metu nepriimti **Žmogaus audinių, ląstelių, organų donorystės ir transplantacijos įstatymo** pakeitimai, kuriais siekiama pakeisti Lietuvoje šiuo metu galiojantį donorystės modelį, pereinant nuo informuoto sutikimo prie numanomo sutikimo donorystės modelio. Tikimasi, kad padidėtų atliekamų transplantacijų skaičius ir sutrumpėtų organų laukimo laikas Lietuvoje.

Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektu siekiama reglamentuoti psichologų kvalifikacijos įgijimo ir praktinės veiklos sąlygas, licencijavimo (registracijos) reikalavimus ir kt. Siūlomas reglamentavimas užtikrintų vienodai aukštą psichologais įvairiose srityse dirbančių asmenų kvalifikaciją ir jų teikiamų paslaugų kokybę.

Sveikatos draudimo įstatymo pakeitimais planuojama tobulinti privalomojo sveikatos draudimo sistemą.

Ilgalaikės priežiūros įstatymo projektu ketinama reglamentuoti ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo modelio įgyvendinimą Lietuvoje.

Švietimas, kultūra, sportas

Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimais siekiama atnaujinti Lietuvos žiniasklaidos (medijų) paramos modelį taip, kad pagrindiniai jo veiklos tikslai ir uždaviniai atitiktų Lietuvos visuomenės informavimo aplinkos poreikius, o valdymas ir sprendimų priėmimas būtų grindžiami valstybės biudžeto lėšų panaudojimo efektyvumo, kontrolės ir atskaitingumo, bet ne politinės valdžios sprendimo galios ar įtakos didinimu.

Mecenavimo įstatymo nauja redakcija siekiama didinti visuomenės ir verslo įsitraukimą į kultūros mecenatystę ir sukurti naują mecenatų kategoriją – bendruomenės mecenatą.

Muziejų įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siekiama apibrėžti šiuolaikinės visuomenės poreikius atitinkančią muziejų misiją ir funkcijas,

Žmogaus teisės

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo ir Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pakeitimais siekiama nustatyti, kad vaikams, galimai patyrusiems seksualinį smurtą, skiriamas specializuotą valstybės garantuojamą antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas, taip pat vaikams, galimai patyrusiems seksualinį smurtą ir jų interesus atstovaujantiems suaugusiems teikiama valstybės finansuojama specializuota psichologinė pagalba.

Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimais siūloma, kad nusikaltimų ir baudžiamųjų nusizengimų žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui atveju, o ypač kai nuketėjusieji yra nepilnamečiai ar mažamečiai asmenys, baudžiamojo proceso terminai turi būti kuo trumpesni, kad nusikaltimai ir baudžiamieji nusizengimai būtų išspręsti kuo operatyviau. Taip pat siūloma numatyti, kad nepilnamečio liudytojo ar nepilnamečio nukentėjusiojo apklausa ikiteisminiame tyrime leidžiama tik vieną kartą, nebent pakartotinė apklausa būtina dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių.

Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ ir Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo pakeitimais siekiama užtikrinti visapusišką valstybės sienos apsaugą ir kontrolę, efektyviai valdyti migracijos srautus bei užkirsti kelią piktnaudžiavimui sienų valdymo ir prieglobsčio sistema. Būtų įtvirtinta galimybė ekstremaliosios situacijos metu neįleisti į Lietuvos teritoriją užsieniečių, ketinančių kirsti ar kirtusių valstybės sieną tam nenustatytose vietose arba tam nustatytose vietose, tačiau pažeidusių valstybės sienos kirtimo tvarką. Nuostata dėl asmenų neįleidimo būtų taikoma individualiai kiekvieno užsieniečio atžvilgiu. Taip pat siūloma panaikinti nuostatą, kad prieglobsčio prašytojas gali būti sulaikytas, jeigu jis į Lietuvos teritoriją atvyko neteisėtai kirsdamas valstybės sieną. Šie pakeitimai siūlomi atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2022 m. birželio 30 d. sprendime pateiktą išaiškinimą, jog Lietuvos teisės normos, nesuteikiančios galimybės neteisėtiems migrantams prašyti prieglobsčio ir leidžiančios juos sulaikyti vien dėl patekimo į šalį neteisėtai, prieštarauja Europos Sąjungos teisei.

Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas parengtas vadovaujantis Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsniu bei Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimu byloje Senovės baltų religinė bendrija „Romuva“ prieš Lietuvą. Į EŽTT buvo kreiptasi po to, kai Seimas balsavimu nepritarė valstybės pripažinimo suteikimui senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“, nors ši bendrija atitiko įstatymu nustatytus reikalavimus valstybės pripažinimui.

Aplinkos apsauga, teritorijų planavimas

Miškų įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siekiama numatyti gamtos vertybių apsaugai palankią miškininkystę, rezervinių miškų įtraukimą į kompleksinę miškų ūkio veiklą, taip pat reikiamą didžiausią gamtinę vertę turinčių privačių miškų (įskaitant ir sengires) išpirkimo arba

neterminuotų apsaugos sutarčių pagal saugomų teritorijų srities teisės aktus sudarymą. Projektu taip pat siekiama įgyvendinti Konstitucinio Teismo nutarimą.

Saugomų teritorijų įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma pakeisti Aplinkos ministerijos kompetencijai priskirtą teisinį reguliavimą, susijusį su žaliosios infrastruktūros ir gamtinio karkaso sprendinių ir (ar) priemonių formavimo sąlygomis. Siekiant apsaugoti natūralias buveines, saugomas rūšis ir jų buveines, vandens telkinius ir jų pakrantes nuo sunaikinimo vykdant ūkinę veiklą, numatyta įtvirtinti tokių veiklų draudimus įstatymo lygmeniu, taip pat numatyti laisvesnę kai kurių gamtinių teritorijų lankymą, privačiomis saugojimo iniciatyvomis grįstų saugomų teritorijų nustatymą.

Aplinkos apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu planuojama suteikti teisę ir pareigą aplinkos apsaugos kontrolę vykdyti ne tik aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnams, bet tam tikra apimtimi ir savivaldybių administracijoms bei jų pareigūnams – taip būtų išplėstos savivaldybių teisės ir pareigos sprendžiant ir lokalias oro taršos problemas.

Pavasario sesijoje yra laukiama ir didelio paketo su **žemės reformos antruoju etapu susijusių įstatymų projektu**, kurie turėtų apimti šias sritis: patikėjimo teisės turinio išplėtimo patikėtiniams, žemės naudojimo valstybinės kontrolės, servitutų nustatymo, valstybinės žemės nuomos, atlyginimo už galimybę statyti ar rekonstruoti statinius valstybinėje žemėje, žemės ir statinių paėmimo visuomenės poreikiams, piliečių nuosavybės teisių atkūrimo.

Seimo statuto pakeitimai

Seimo statuto pakeitimais siūloma sugriežtinti Seimo narių atsakomybę už nedalyvavimą Seimo, komitetų ir komisijų posėdžiuose. Taip pat siekiama nustatyti aiškią tvarką, kaip vykdoma komitetų bei komisijų veikla, kai Seimo nėra patvirtintas šių struktūrinių padalinių pirmininkas. Siekiama nustatyti ilgesnį terminą tarp teisės akto projekto pateikimo ir svarstymo Seime, taip pat nustatyti ilgesnį terminą, kai pagrindiniu paskirtas komitetas privalo pradėti pasirengimo svarstyti teisės akto projektą procedūrą, užtikrinti didesnę nepriklausomo ekspertinio vertinimo paskyrimo procedūros skaidrumą.

Europos Sąjungos teisės įgyvendinimas

Seimo VI (pavasario) sesijoje prioritetiniai taip pat yra įstatymų projektai, susiję su Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų perkėlimu ar įgyvendinimu. Seimo V (rudens) sesijos metu nebuvo priimti ir kurie yra susiję su pradėta ES teisės pažeidimo procedūra, arba su Europos Komisijos paklausimais dėl atitikties ES teisei, arba su visišku direktyvų perkėlimu ir įgyvendinimu, pavyzdžiui, **Šilumos ūkio įstatymo, Pelnų mokesčio įstatymo, pakeitimai, Vienos valstybės ribas peržengiančio ribotos atsakomybės bendrovių jungimosi įstatymo nauja redakcija, Miškų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas**.

Į Seimo VI (pavasario) sesijos darbų programą pasiūlyta įtraukti ir naujus įstatymų projektus, kurie yra prioritetiniai dėl to, kad yra susiję su pradėta ES teisės pažeidimo procedūra arba Europos Komisijos paklausimu dėl atitikties ES teisei), pavyzdžiui, **Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo, Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo, Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo, Pelnų mokesčio įstatymo pakeitimų įstatymų projektai**.

Apžvalga parengta pagal Lietuvos Respublikos Seimo komitetų biurų ir Seimo komisijų pateiktą informaciją apie VI (pavasario) sesijos prioritetinę veiklą. Taip pat nurodomi svarbesnieji V (rudens) sesijoje nepriimti teisės aktų projektai, kuriuos komitetų biurai ir komisijos siūlo įtraukti į VI sesijos darbų programą.

TEISĖKŪROS PRIORITETAI

I. Aplinkos apsauga

Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 pakeitimo įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai. Siūloma pakeisti Aplinkos ministerijos kompetencijai priskirtą teisinį reguliavimą, susijusį su žaliosios infrastruktūros ir gamtinio karkaso sprendinių ir (ar) priemonių formavimo sąlygomis. Siekiant apsaugoti natūralias buveines, saugomas rūšis ir jų buveines, vandens telkinius ir jų pakrantes nuo sunaikinimo vykdant ūkinę veiklą, numatyta įtvirtinti tokių veiklų draudimus įstatymo lygmeniu, taip pat numatyti laisvesnę kai kurių gamtinių teritorijų lankymą, privačiomis saugojimo iniciatyvomis grįstų saugomų teritorijų nustatymą.

Miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo projektas. Projektu siekiama numatyti gamtos vertybių apsaugai palankią miškininkystę, rezervinių miškų įtraukimą į kompleksinę miškų ūkio veiklą, taip pat reikiamų didžiausią gamtinę vertę turinčių privačių miškų (įskaitant ir sengires) išpirkimo arba neterminuotų apsaugos sutarčių pagal saugomų teritorijų srities teisės aktus sudarymą. Įgyvendinti Konstitucinio Teismo nutarimą ir numatyti, kad privalomieji 5 proc. atskaitymai į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką naudojami ne tik bendrosioms miško reikmėms, kaip šiuo metu numatyta, bet ir bendrosioms valstybės biudžeto reikmėms. Taip pat siekiama tinkamai įgyvendinti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 63 ir 65 straipsnių, susijusių su kapitalo judėjimo apribojimų uždraudimu, nuostatas.

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 pakeitimo įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai. Planuojama suteikti teisę ir pareigą aplinkos apsaugos kontrolę vykdyti ne tik aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnams, bet tam tikra apimtimi ir savivaldybių administracijoms bei jų pareigūnams – taip būtų išplėstos savivaldybių teisės ir pareigos sprendžiant ir lokalias oro taršos problemas: nustatyti papildomas taisykles buitinių aplinkos oro taršos šaltinių (buitiniai katilai, židiniai, kiemų valymas ir pan.) naudojimui; suteikti teisę vykdyti buitinių oro taršos šaltinių naudojimo bei kitos su oro tarša susijusios buitinės veiklos kontrolę. Taip pat siūloma suteikti teisę savivaldybėms jų administruojamoje teritorijoje riboti taršių kuro rūšių deginimą ir (arba) ekologinio projektavimo reikalavimų neatitinkančių kurą deginančių įrenginių naudojimą ir (arba) įstatymu drausti tiekti rinkai ir (ar) naudoti kietąjį iškastinį kurą.

Baudžiamojo kodekso 270 ir 277(1) straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Projektu siekiama įteisinti alternatyvius nusikalstamą veiką aplinkai kvalifikuojančius požymius – ekstremalusis įvykis arba didelė žala aplinkai – ir įtvirtinti atsakomybę, jeigu tai sukėlė pavojų žmogaus gyvybei ar sveikatai arba dėl to galėjo būti padaryta žala aplinkai.

II. Biudžetas, mokesčiai, finansai, auditas

Akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 58(1), 59 straipsnių, II skyriaus penktojo skirsnio pakeitimo, 40 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo 3 priedu įstatymo projektas Nr. XIVP-1185 ES. Siekiama:

- 2023–2025 m. siaurinti iškastiniam kurui taikomų akcizų lengvatų apimtis arba jų atsisakyti, taip pat nuosekliai didinti gazoliams, akmens anglims, koksui ir lignitui taikomus akcizų tarifus;
- nustatyti akcizus šildymui skirtoms durpėms ir nuosekliai juos didinti;
- nuo 2025 m. į kai kuriems energiniams produktams taikomus akcizų tarifus įtraukti CO₂ dedamąją, kuri būtų proporcinga kuro rūšies CO₂ išmetimui, priklausomai nuo kaloringumo.

Toks sprendimas ilgainiui skatintų atsisakyti šių aplinkai žalingų kuro rūšių.

Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 2, 14, 26, 81, 86, 88, 93, 97, 105, 106, 110 straipsnių pakeitimo ir 89 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas (nereg.) Jo tikslas pavesti Valstybinei mokesčių inspekcijai administruoti (apskaityti ir išieškoti) ekonomines sankcijas, baudas už nusikalstamas veikas, kitas baudas, teismo priteistas sumas valstybės naudai.

Privalomojo turto ir verslo vertinimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Jo tikslas atsisakyti neefektyvių profesijos reguliavimo priemonių, pakeičiant jas skaitmeniniais sprendimais, kurie leistų užtikrinti patikimą vertinimą, sudaryti teises prielaidas rinkos savikontrolei.

Mokesčių sistemos peržiūros įstatymų projektų paketas (nereg.). Numatoma persvarstyti mokestinuose įstatymuose nustatytas neterminuotas lengvatas ir kitas specialiąsias apmokestinimo sąlygas, taip prisidėti prie savivaldybių finansinio savarankiškumo didinimo, nelygybės mažinimo, pažangių investicijų skatinimo ir užtikrinti mokesčių sistemos efektyvumą ir prognozuojamumą.

V (rudens) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktu projektai

Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo Nr. XII-791 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2054(4). Siekiama suteikti teisę centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui (valstybės įmonei Turto bankui) viešuose aukcionuose parduoti ne tik valstybei nuosavybės teise priklausantį valstybės funkcijoms vykdyti nebenaudojamą nekilnojamąjį turtą, tačiau ir viešosioms įstaigoms nuosavybės teise priklausantį nekilnojamąjį turtą sudarant su jomis sutartis dėl tokio turto pardavimo. Pasiūlyta priimant sprendimą dėl nenaudojamų statinių, patalpų ar jų dalių pagal valstybės priskirtą funkciją, *in corpore* spręsti klausimą ir dėl žemės, reikalingos parduodamam viešųjų įstaigų nuosavybe valdomam turtui eksploatuoti pardavimo. 2022 m. gruodžio 6 d. Seime po svarstymo nutarta pritariti įstatymo projektui ir prašyti Vyriausybės išvados.

Labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1037(2). Siekiama nustatyti pareigą Valstybinei mokesčių inspekcijai viešinti informaciją apie visų paramos teikėjų suteiktą paramą paramos gavėjams ir tokiu būdu didinti skaidrumą bei mažinti korupcijos pasireiškimo galimybes paramos teikimo srityje.

Finansinių ataskaitų audito įstatymo Nr. VIII-1227 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-521. Siekiama suteikti galimybę visiems asmenims, kurie dalyvauja teikiant finansinio ataskaitų audito paslaugas ar vykdo viešąją audito priežiūrą, ateityje laikyti auditoriaus kvalifikacinį egzaminą ir tapti auditoriais. 2021 m. rugsėjo 29 d. išvada Nr. 141-P-23 pagrindinis Audito komitetas priėmė sprendimą įstatymo projektą atmesti.

III. Ekonomika, verslas, energetika, transportas

Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo Nr. XIII-1120 1, 2, 3, 12, 13, 16, 17, 18 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 41, 42 straipsniais, V1, V2 skyriais įstatymo projektas Nr. XIVP-2279 parengtas siekiant konsoliduoti elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų sritis, reglamentuoti elektroninės atpažinties politiką, perduoti elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų politikos formavimo ir įgyvendinimo funkcijas Ekonomikos ir inovacijų ministerijos valdymo sričiai, paskirti už šios politikos įgyvendinimą atsakingas institucijas bei nustatyti jų funkcijas. Taip pat reglamentuoti kvalifikuotos elektroninės atpažinties paslaugos teikėjų priežiūrą, jų pareigas ir atsakomybę, kvalifikuotų elektroninės atpažinties priemonių tinkamumo naudoti teikiant viešąsias elektronines paslaugas reikalavimus. Priėmus Projektą, bus sudaryta efektyvi ir nuosekli elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų reguliavimo sistema ir sudarytas pagrindas veikti elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų rinkai, reglamentuoti su šių paslaugų teikimu susiję teisiniai santykiai.

Vienos valstybės ribas peržengiančio ribotos atsakomybės bendrovių jungimosi įstatymo Nr. X-1367 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2326 ir lydintysis įstatymo projektas. Siekiama nustatyti aiškų teisinį reguliavimą, kuris leistų bendrovėms atlikti pertvarkymą, jungimą ar skaidymą Europos Sąjungoje, suderintą su darbuotojų, kreditorių ir dalyvių teisėtais interesais. Įstatymo projektas nustato galimybę vykdyti tris vienos valstybės ribas peržengiančias procedūras:

pertvarkymą, jungimąsi ir skaidymą. Siūloma kiekvieną procedūrą reglamentuoti atskiru skyriumi. Toks įstatymo projektu siūlomas procedūrų dėstymas lems lengvesnį teisės akto supratimą ir taikymą, leis orientuotis tik į konkrečiai pasirinktai procedūrai aktualias teisės akto nuostatas.

Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1050(2) ir Akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 371 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1051(2). Įstatymų projektais reformuojama valstybės ir savivaldybės valdomų įmonių vadovų skyrimo tvarka atsisakant vadovų einamų pareigų kadencijų. Tai padėtų išvengti tendencijos, kai antrą kadenciją dirbantis vadovas, ypač kadencijos pabaigoje, nesistengtų vykdyti jam iškeltų uždavinių, siekti gerų rezultatų, nes nepriklausomai nuo darbo rezultatų, jis vis tiek bus atšauktas iš pareigų. Tokia esama padėtis vienareikšmiškai prieštarauja vienai iš pagrindinių gerosios įmonės valdysenos principų. Atsisakius vadovų kadencijų skaičiaus ribojimų esantys vadovai ir toliau galėtų tęsti esamus darbus, būtų mažiau neigiamos įtakos įmonės veiklos tęstinumui keičiantis vadovams, o taip pat būtų labiau patraukli aplinka naujiems kandidatams siekti įmonės vadovo pareigų ir atsakomybių.

Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 1, 2, 8, 9, 10, 101, 12, 15, 20, 22, 24, 30, 32, 34, 35, 36, 37 straipsnių, aštuntojo ir vienuoliktojo skirsnių pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 82, 102, 291 straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2331. Įstatymo projekto tikslas – užtikrinti šilumos ūkio sektoriaus tvarią plėtrą atitinkantį teisinį reguliavimą, skatinant šilumos tiekimo sistemų dekarbonizaciją, jų efektyvumo didinimą, taip pat įtvirtinti naujus šilumos kainodaros principus, skatinančius investicijas į inovacijas ir šilumos tiekimo sistemų modernizavimą, efektyvių, tvarių technologiškai pažangių šilumos tiekimo sistemų plėtrą bei sudarančius nediskriminacinę aplinką visiems šilumos ūkio rinkos dalyviams. Numatyta įgyvendinti Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo priemonių plane nustatytą tikslą – užtikrinti pastato šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtojų veiklos kokybę, sprendžiant pastato šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtojo (eksploatuotojo) atsakomybės, kontrolės, įpareigojimų vykdymo, poveikio priemonių taikymo, sankcijų už veiklos pažeidimus skyrimą.

Elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo Nr. XI-2052 preambulės, 2, 6, 61, 12, 13 ir 131 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2418. Siekiama įtvirtinti pareigą paskirtajam kaupimo sistemos operatoriui sudaryti galimybes perdavimo sistemos operatoriaus technologinių nuostolių sąnaudų mažinimui bei vykdyti kitas elektros energetikos sistemos saugumui užtikrinti būtinas veiklas, kurios leistų įgyvendinti šio įstatymo tikslus, efektyviai išnaudojant paskirtojo kaupimo sistemos operatoriaus valdomą elektros energijos kaupimo įrenginių sistemą, kuri yra viena iš Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos desinchronizacijos nuo IPS / UPS sistemos būtinųjų sąlygų.

Aviacijos įstatymo Nr. VIII-2066 2, 3, 5, 6, 16, 18, 35, 38, 41, 411, 46 ir 50 straipsnių pakeitimo, Įstatymo papildymo 191 ir 412 straipsniais, III skyriaus papildymo vienuoliktuoju skirsniu ir 1, 2 ir 3 priedų pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2401). Tikslas – ES atitinkamų reglamentų nuostatų įgyvendinimas. Siekiant užtikrinti saugų bepiločių orlaivių naudojimą, Lietuvos oro erdvėje planuojama nustatyti bepiločių orlaivių sistemų geografines zonas bei skrydžių jose sąlygas ir tvarką. Taip Lietuva prisidės kuriant Europos Sąjungos sistemą „U-space“, skirtą bepiločiams orlaiviams integruoti į Europos žemutinę oro erdvę. Bus sudarytos galybės daugeliui verslo rūšių, susijusių su bepiločių orlaivių naudojimu savo paslaugas teikti ir jas plėtoti oficialiai ir tvariai. Tam bus sukurta bepiločiams orlaiviams skirta ekosistema, kurioje bus sudarytos sąlygos efektyviai ir lengvai planuoti bei vykdyti veiklas ir teikti paslaugas saugiai integruojantis į bendrą oro erdvę.

V (rudens) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktu projektai

Kelių transporto kodekso 81, 11, 171, 18, 182 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 182 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2183. Tikslas – reformuoti tolimojo susisiekimo autobusais sistemą, nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas organizuojant tolimąjį susisiekimą, maršrutų nustatymo kriterijus, leidimų vežti keleivius tolimojo susisiekimo maršrutu išdavimo ir

leidimo galiojimo panaikinimo tvarką. Įstatymo lygiu įtvirtinama galimybė savivaldybėms nustatyti detalesnes keleivių ir bagažo vežimo taisykles, suvienodinami reikalavimai autobusų stotims. Įstatymas svarbus visoms keleivius autobusais vežančioms įmonėms, autobusų stočių valdytojams ir keleiviams. Jį planuojama priimti VI (pavasario) sesijoje.

Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 10, 12, 17, 18 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1086. Tikslas – įteisinti naminės degtinės ir kitų tradicinių gėrimų, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija ne didesnė kaip 65 tūrio procentai, gamybą bei vartojimą, t. y. suteikti gamybos, laikymo ir vartojimo teisę ūkininkams, kurių ūkis yra įregistruotas Lietuvos Respublikos ūkininkų ūkių registre Ūkininkų ūkių registro nuostatų nustatyta tvarka, kurie teikia kaimo turizmo reikalavimus atitinkančias paslaugas ir kurie Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka yra sertifikuoti kaip tradiciniai amatininkai. Atsirastų galimybė perdirbti šalyje užaugintus perteklinius rugius ir uogas, medų, būtų sukuriama daugiau darbo vietų kaimo turizmo sodybose.

IV. Europos Sąjungos teisės harmonizavimas, užsienio politika

Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo Nr. X-1478 1, 2, 5, 58, 59, 63 straipsnių ir 6 priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 59¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2392 ES. Skirtas tinkamai įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/958 dėl proporcingumo patikros prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo nuostatas (toliau – Proporcengumo direktyva), atsižvelgiant į Ekonomikos ir inovacijų ministerijos gautą Europos Komisijos pagrįstą nuomonę dėl ES teisės pažeidimo procedūros dėl netinkamo Proporcengumo direktyvos perkėlimo. Siūloma tobulinti reglamentuojamų profesijų sąrašo reglamentavimo tvarką, kompetentingų institucijų dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo skyrimo mechanizmą, teisės aktų nuostatų, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, atitiktis proporcingumo principui stebėseną.

Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 67, 1408, 14012 straipsnių pakeitimo ir 14011, 14017 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2385 ES. Reikalingas suderinti Lietuvos nacionalinės teisės nuostatas su Direktyvos (ES) 2017/541 reikalavimais ir pašalinti Komisijos oficialiame pranešime nustatytas Direktyvos (ES) 2017/541 perkėlimo į nacionalinę teisę spragas.

Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo Nr. XIV-409 2, 4 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Skirtas patikslinti nuostatas, susijusias su Direktyvos (ES) 2019/633 dėl įmonių vienu kitoms taikomos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje nuostatų įgyvendinimu. Neformalaus Europos Komisijos paklausimo stadija.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo Nr. IX-378 šeštojo skirsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projektas ir lydimasis įstatymo projektas (nereg.). Siekiama įgyvendinti Direktyvą (ES) 2021/2118 ir tinkamai perkelti Direktyvą (ES) 2016/97. Naujomis nuostatomis Transporto priemonių draudikų biuras būtų įgaliojamas iki 2023 m. gruodžio 23 d. sudaryti susitarimą su kitų ES valstybių narių įgaliojotomis institucijomis, kiek tai susiję su ES valstybių narių žalos atlyginimo institucijų teisėmis, pareigomis ir tarpusavio atsiskaitymu dėl žalos atlyginimo nukentėjusiems tretiesiems asmenims, kai draudimo įmonė bankrutuoja ar likviduojama. Neformalaus Europos Komisijos paklausimo stadija.

Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 4, 383 ir 58 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-726 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2177 ES. Tikslas - patikslinti Lietuvos hibridinio subjekto sąvokos apibrėžtį dėl valdymo dalies reikalavimo (valdymo kontrolės procentinės dalies). Neformalaus Europos Komisijos paklausimo stadija.

Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 67, 1408, 14012 straipsnių pakeitimo ir 14011, 14017 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2385 ir Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo Nr. VIII-1666 I ir III skyrių, 4, 10, 16, 18, 23, 26 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 23(1) straipsniu ir nauju IX skyriumi

įstatymo projektas Nr. XIVP-2383. Siūlymais siekiama užtikrinti visapusišką valstybės sienos apsaugą ir kontrolę, efektyviai valdyti migracijos srautus bei užkirsti kelią piktnaudžiavimui sienų valdymo ir prieglobsčio sistema. Būtų įtvirtinta galimybė ekstremaliosios situacijos metu neįleisti į Lietuvos teritoriją užsieniečių, ketinančių kirsti ar kirtusių valstybės sieną tam nenustatytose vietose arba tam nenustatytose vietose, tačiau pažeidusių valstybės sienos kirtimo tvarką. Nuostata dėl asmenų neįleidimo būtų taikoma individualiai kiekvieno užsieniečio atžvilgiu, ji nebūtų taikoma, kai siekiama užtikrinti užsieniečių, besitraukiančių nuo karinės agresijos, persekiojimo, patekimą ar humanitarinį patekimą į Lietuvos teritoriją. Visiems užsieniečiams turėtų būti atliktas pagalbos poreikio įvertinimas ir, jei būtų nustatyta, kad jos reikia, migrantams būtų suteikiama reikalinga neatidėliotina medicinos ar kita būtinoji pagalba. Taip pat siūloma panaikinti nuostatą, kad prieglobsčio prašytojas gali būti sulaikytas, jeigu jis į Lietuvos teritoriją atvyko neteisėtai kirsdamas valstybės sieną. Šie pakeitimai siūlomi atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2022 m. birželio 30 d. sprendime pateiktą išaiškinimą, jog Lietuvos teisės normos, nesuteikiančios galimybės neteisėtiems migrantams prašyti prieglobsčio ir leidžiančios juos sulaikyti vien dėl patekimo į šalį neteisėtai, prieštarauja Europos Sąjungos teisei.

V (rudens) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktu projektai

Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 1, 2, 8, 9, 10, 101, 12, 15, 20, 22, 24, 30, 32, 34, 35, 36, 37 straipsnių, aštuntojo ir vienuoliktojo skirsnių pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 82, 102, 291 straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2331 ES. Siekiama perkelti Direktyvą (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją: nustatyti šio laikmečio šilumos ūkio darnios plėtros gaires atitinkantį teisinį reguliavimą – pereiti prie šilumos ūkio planavimo dešimties metų laikotarpiui ir nustatyti dviejų lygių šilumos ūkio planavimo dokumentus: šilumos ūkio specialųjį planą ir šilumos tiekimo įmonės dešimties metų šilumos ūkio plėtros investicinį planą.

Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 4, 383 ir 58 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-726 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2177 ES. Gautas Europos Komisijos paklausimas dėl dviejų direktyvų perkėlimo: Direktyva (ES) 2016/1164 ir Direktyva (ES) 2017/952. Įstatymo projekto tikslas - patikslinti Lietuvos hibridinio subjekto sąvokos apibrėžtį dėl valdymo dalies reikalavimo (valdymo kontrolės procentinės dalies).

Vienos valstybės ribas peržengiančio ribotos atsakomybės bendrovių jungimosi įstatymo Nr. X-1367 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymų projektai Nr. XIVP-2326–2329 ES. Siekiama perkelti Direktyvą (ES) 2019/2121, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos (ES) 2017/1132 nuostatos, kiek tai susiję su vienos valstybės ribas peržengiančiu pertvarkymu, jungimu ir skaidymu. Taip pat nustatyti ne tik besijungiančių, bet ir pertvarkomų bei skaidomų bendrovių darbuotojų dalyvavimo prielaidas.

V. Nacionalinis saugumas

Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo Nr. VIII-1666 I ir III skyrių, 4, 10, 16, 18, 23, 26 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 23(1) straipsniu ir nauju IX skyriumi įstatymo projektas Nr. XIVP-2383 ir Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2384. Siekiama patikslinti teisinį reguliavimą atsižvelgiant į Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos iškylančias problemas, susijusias su kai kurių Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo nuostatų praktiniu taikymu, siekiant užtikrinti visapusišką ir efektyvią valstybės sienos apsaugą ir kontrolę, užkirsti kelią piktnaudžiavimui sienų valdymo ir prieglobsčio sistema, siekį efektyviai valdyti migracijos srautus.

Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 6, 19, 24, 27, 28, 48 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 191 ir 192 straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2355. Siekiama nustatyti veiksmingesnes teroristinio turinio pašalinimo galimybes ir priemones įgyvendinant ir į nacionalinę teisę perkeltiant Europos Sąjungos Reglamentą (ES) 2021/784.

Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 52(1) straipsniu įstatymo projektas (nereg.) ir Baudžiamojo kodekso papildymo 118(1) straipsniu įstatymo projektas (nereg.). Siekiama reglamentuoti kovą su automatizuotomis socialinių platformų paskyromis ir jų tinklais kaip keliančiais grėsmę ne tik demokratijai, bet ir nacionaliniam saugumui.

Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo projektas (nereg.) ir lydimieji įstatymų pakeitimo projektai), kuriais siekiama efektyvinti statutinių įstaigų veiklą išnaudojant esamus išteklius – sukurti personalo rezervą, pasitelkti kursantus kartu su pareigūnais vykdyti funkcijas aiškiai sureguliuojant sąlygas, kursantų teises ir garantijas, sudaryti palankesnes galimybes tarnybiniam kaitumui, tobulinti rotacijos reguliavimą, pritraukti į tarnybą daugiau pareigūnų, tobulinti nepriekaištingos reputacijos reguliavimą, plačiau taikyti kolektyvines sutartis, tobulinti pareigūnų reabilitacijos sistemą.

Seimo nutarimo „Dėl Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“ projektas (nereg.). Juo tvirtinama Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programa, kaip ilgalaikė valstybinė saugumo stiprinimo programa, kuria siekiama įgyvendinti Nacionalinio saugumo strategijoje ir 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane nustatytus uždavinius viešojo saugumo valstybės veiklos srityje. Patvirtinus Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programą, būtų nustatytos pažangos priemonės, kurias įgyvendinant būtų siekiama esminių pokyčių stiprinant viešojo saugumo institucijų atsaką į grėsmes nacionaliniam saugumui.

Seimo nutarimo „Dėl Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“ projektas (nereg.). Nustatomi ne tik ilgalaikiai krašto apsaugos sistemai keliami tikslai, uždaviniai ir prioritetai, išskiriamos pagrindinės priemonės iškeltiems uždaviniams pasiekti, bet ir numatomi uždavinių įgyvendinimo terminai, laukiami rezultatai bei jų vertinimo kriterijai. Seimo tvirtinama programa yra pagrindinis parlamentinės kontrolės įrankis, tačiau yra morališkai pasenusi, nes joje nėra reglamentuoti naujausi pasikeitimai, todėl ją būtina atnaujinti.

VI. Socialinė apsauga ir darbas

Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sandaros įstatymo Nr. IX-547 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija, nereg.) ir jo lydimieji įstatymų projektai. Numatoma įteisinti Sodros biudžeto planavimą ir atskaitomybę pagal socialinio draudimo rūšis; nustatyti, kad Garantinio fondo ir Ilgalaikio darbo išmokų fondo biudžetai planuojami ir teikiami kartu su Sodros biudžetu.

Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 2, 16, 20, 24, 25, 302, 35, 38, 41, 42, 43, 44, 45 ir 47 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1390 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2406. Pakeitimu siekiama patikslinti subsidijos darbo užmokesčiui mokėjimo sąlygas (jas suvienodinant) už asmenis pradėjusius dirbti savarankiškai iki ir po keičiamo įstatymo įsigaliojimo.

Socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija, nereg.) ir jo lydimieji įstatymų projektai. Numatoma įtvirtinti laikiną atokvėpį kaip atskirą specialiąją socialinę paslaugą ir jos finansavimo šaltinius; kaip socialinių paslaugų teikėjus nustatyti ir fizinius asmenis; numatyti kadencijas socialinių paslaugų įstaigų vadovams bei reikalavimus nepriekaištingai reputacijai; patikslinti mokėjimo už socialines paslaugas tvarką, taip pat patikslinti nuostatas dėl socialinės globos įstaigų licencijavimo, socialinių paslaugų akreditavimo ir kt.

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Numatoma padidinti minimalias socialinio draudimo motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros išmokas nuo 6 BSI iki 8 BSI, taip pat patikslinti ligos išmokų mokėjimo nuostatas asmenims besigydančioms nuo priklausomybių bei slaugantiems sergančius asmenis.

Savanoriškos veiklos įstatymo Nr. XI-1500 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Atsižvelgiant į savanoriškos veiklos organizavimo praktiką, numatoma nustatyti savanoriškos veiklos formas, įtvirtinti savanorio sąvoką; įvesti reikalavimus priimančiai ir savanorišką veiklą koordinuojančiai organizacijai, atnaujinti (papildyti) savanorių, priimančių ir koordinuojančių organizacijų teises ir pareigas ir kt.

V (rudens) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktų projektai

Šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 8 straipsnio 4 dalies pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2196. Siūloma sunkią negalią turintiems asmenims, kurie negalią įgijo būdami 24-erių metų ar vyresni, bet neturėdami minimaliojo darbo stažo, mokėti 2 šalpos pensijų bazės dydžio šalpos neįgalumo pensiją.

Šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 7 straipsnio 2 dalies pripažinimo netekusia galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2222. Siūloma įsidarbinus asmenims su negalia, toliau tęsti šalpos pensijų mokėjimą. Tokiu būdu būtų padidintos labiausiai skurstančiųjų pajamos, o gaunamos išmokos nebus kliūtis ieškotis darbo.

Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-789 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-187. Įstatymo projektas parengtas Seimui priėmus sprendimą tenkinti pareiškėjo peticijoje pateiktą pasiūlymą inicijuoti teisės aktų pakeitimus ir nustatyti, kad mirus daugiavaikai motinai, kuriai buvo paskirta ir mokama antrojo laipsnio valstybinė pensija, ši pensija būtų mokama tėvui.

Nepriklausomybės gynėjų ir kitų nukentėjusių nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmenų teisinio statuso pripažinimo įstatymo Nr. VIII-1517 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-693. Įstatymo projekto tikslas – nustatyti valstybės paramos teikimą Nepriklausomybės gynėjų žūties metu buvusioms šeimoms (sutuoktiniams ir vaikams), t. y. asmenims, kurie tuo metu nukentėjo nuo SSRS agresijos.

Kompensacijų nepriklausomybės gynėjams, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, bei jų šeimoms įstatymo Nr. I-954 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-694. Numatyta nustatyti valstybės paramos teikimą Nepriklausomybės gynėjų žūties metu buvusioms šeimoms (sutuoktiniams ir vaikams), t. y. asmenims, kurie tuo metu nukentėjo nuo SSRS agresijos.

Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-695. Numatyta nustatyti valstybės paramos teikimą Nepriklausomybės gynėjų žūties metu buvusioms šeimoms (sutuoktiniams ir vaikams), t. y. asmenims, kurie tuo metu nukentėjo nuo SSRS agresijos.

VII. Sveikatos apsauga

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.) ir jo lydimieji įstatymų projektai. Jais numatoma atsisakyti leidimų naujo profilio stacionarinėms paslaugoms, apmokamoms iš PSD fondo biudžeto, planuojamas teritorinių ligonių kasų konsolidavimas. Taip pat numatomi pakeitimai teritorinių ligonių kasų ir sveikatos priežiūros įstaigų sutarčių sudarymo, paslaugų vertinimo, paslaugų apmokėjimo reglamentavime.

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38(1), 49, 64 ir 65 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (nereg.) ir jo lydimieji įstatymų projektai. Jais siekiama mažinti gydytojų administracinę naštą: suteikti teisę išrašyti receptus (pratęsti lėtinių ligų gydymą receptiniais vaistiniais preparatais) bei siuntimus specializuotoms paslaugoms, kurių išlaidos apmokamos PSD fondo biudžeto lėšomis, atlikti laikinojo nedarbingumo įvertinimą šeimos gydytojo komandos nariams.

Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2, 8, 15, 17, 24, 30, 33, 39 ir 61 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Juo siekiama nustatyti pagrindines vardinių vaistinių preparatų grupes ir jų skyrimo ir (ar) išrašymo sąlygas, išsamiau reglamentuoti importą iš trečiųjų šalių. Numatyta, kad skiriant vardinį vaistinį preparatą gydytojui nebus taikoma tiesioginė, asmeninė atsakomybė už vardinio vaistinio preparato vartojimą ir kt.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 2, 4(1), 8(4), 9(11) straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Siekiama perkelti į nacionalinę teisę Europos Komisijos deleguotąją direktyvą (ES) 2022/2100, kuria dėl tam tikrų išimčių panaikinimo kaitinamojo tabako gaminiams iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos

direktyva 2014/40/ES (ES lygiu panaikinamos tam tikros išimties kaitinamojo tabako gaminiams – numatomi pakeitimai dėl kaitinamojo tabako gaminių ženklavimo ir įvedamas draudimas tiekti į rinką būdingo kvapo ir skonio kaitinamojo tabako gaminius).

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Siekiama įteisinti sveikatos sistemos viešųjų įstaigų ir biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, naujus veiklos rezultatų ir kokybės matavimo rodiklius, pasiūlytus atsižvelgiant į kokybės vertinimo gerąsias tarptautines praktikas. Taip pat, atsižvelgiant į duomenis apie skubiosios medicinos pagalbos teikimą naktimis, įpareigojimą pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą užtikrinti nepertraukiamai (visomis dienomis ištisą parą) siūloma pakeisti įpareigojimu užtikrinti kasdien 12 valandų skubiosios medicinos pagalbos mastą atitinkančių pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą.

V (rudens) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktų projektai

Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektai Nr. XIIP-685(3), XIIP-3234, XIVP-762. Siekiama reglamentuoti psichologų kvalifikacijos įgijimo ir praktinės veiklos sąlygas, licencijavimo (registracijos) reikalavimus, įtvirtinti psichologų profesines teises, pareigas, užsienio valstybių piliečių teisę teikti psichologo paslaugas Lietuvoje, psichologų praktinės veiklos priežiūros ir atsakomybės pagrindus. Siūlomas reglamentavimas užtikrintų vienodai aukštą psichologais įvairiose srityse dirbančių asmenų kvalifikaciją ir jų teikiamų paslaugų kokybę.

Žmogaus audinių, ląstelių, organų donorystės ir transplantacijos įstatymo Nr. I-1626 4, 5 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1867. Siekiama pakeisti Lietuvoje šiuo metu galiojantį donorystės modelį, pereinant nuo informuoto sutikimo prie numanomo sutikimo donorystės modelio. Įtvirtinus pakeitimus, visi veiksnius asmenys, kurie nebus pasirašę nesutikimo, bus laikomi potencialiais donorais (jei nėra išreikštas nesutikimas ir tam pritaria mirusiojo asmens artimieji). Tikimasi, kad padidėtų atliekamų transplantacijų skaičius ir sutrumpėtų organų laukimo laikas Lietuvoje.

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 5, 8, 9, 10, 12, 12(1), 15, 17, 21, 22, 23, 26 ir 30 straipsnių ir II skyriaus pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 3(1) straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2341. Planuojama tobulinti privalomojo sveikatos draudimo (toliau – PSD) sistemą. Numatoma atskirti valstybės deleguotoms funkcijoms vykdyti skirtas valstybės biudžeto lėšas nuo draudžiamųjų asmenų mokamų įmokų pagrindu sukauptų PSD fondo biudžeto lėšų, skirtų PSD fondo biudžeto lėšomis kompensuojamai sveikatos priežiūrai apmokėti, tikslinti PSD fondo biudžeto pajamų struktūrą ir lėšų valdymą ir kt.

Ilgalaikės priežiūros įstatymo projektas (nereg.) ir jo lydymieji įstatymų projektai, kuriais ketinama reglamentuoti ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo modelio įgyvendinimą Lietuvoje, nustatant ilgalaikės priežiūros valdymo, koordinavimo ir organizavimo bei vieningą ilgalaikės priežiūros paslaugų finansavimo sistemą, paslaugų organizavimo ir teikimo tvarką, kokybinius paslaugų teikimo kriterijus, ilgalaikės priežiūros sistemos dalyvių atsakomybes ir kt.

Seimo nutarimo „Dėl Nacionalinės darbotvarkės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais iki 2035 metų patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-1690. Siekiama sukurti sveikesnę ir saugesnę visuomenę, kurioje kiekvienam žmogui siekiama padėti išvengti alkoholio, tabako ir narkotikų daromos žalos ar ją sumažinti, taip pat sudaromos galimybės rūpintis savo, šeimos ar bendruomenės narių sveikata, socialine ir ekonomine gerove.

VIII. Švietimas, mokslas, kultūra, sportas

Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 6, 19, 24, 27, 28, 48 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 191 ir 192 straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2355 ir Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo Nr. VIII-1328 10 straipsnio pakeitimo

įstatymo projektas Nr. XIVP-2356. Siekiama atnaujinti Lietuvos žiniasklaidos (medijų) paramos modelį taip, kad pagrindiniai jo veiklos tikslai ir uždaviniai atitiktų Lietuvos visuomenės informavimo aplinkos poreikius, o valdymas ir sprendimų priėmimas būtų grindžiami valstybės biudžeto lėšų panaudojimo efektyvumo, kontrolės ir atskaitingumo, bet ne politinės valdžios sprendimo galios ar įtakos didinimu. Valstybės paramos žiniasklaidai sistemos pokyčiai numatyti keičiantis žiniasklaidos (ir bendrai – medijų) aplinkai – šalia tradicinių žiniasklaidos kanalų įsivyrėjant socialiniams tinklams, vartotojų kuriamo turinio platformoms, augant jų ir tradicinės žiniasklaidos konkurencijai, keičiantis visuomenės įpročiams dėl žiniasklaidos turinio vartojimo, vykstant reklamos pajamų persiskirstymui.

Mecenavimo įstatymo Nr. XIII-1198 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija). Juo siekiama didinti visuomenės ir verslo įsitraukimą į kultūros mecenatystę ir sukurti naują mecenatų kategoriją – bendruomenės mecenatą, kuris suteiktų galimybę kasmet apdovanoti ne mažiau kaip 50 000 eurų tam tikrai visuomenės sričiai suteikusius fizinius ir juridinius asmenis.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo pakeitimo projektas (nereg.). Siūlomas individualių mokymosi paskyrų (IMP) sistemos sukūrimas. Planuojama, kad IMP sistema pradės veikti 2023 m. birželio mėn.

V (rudens) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktu projektai

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-823 ir Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 38, 39 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1214 nebuvo priimti, nes nesulaukta Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvadų. Gavus išvadas, planuojama priimti šiuos teisės aktus.

Muziejų įstatymo Nr. I-930 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2312(2). Juo siekiama apibrėžti šiuolaikinės visuomenės poreikius atitinkančią muziejų misiją ir funkcijas, išsamiau reglamentuoti muziejų valstybinį valdymą ir finansavimą, muziejų sistemą ir veiklos teisinio reglamentavimo ypatumus, muziejų vadovų darbo santykių ypatumus ir kita. Įstatymą planuojama priimti Seimo VI (pavasario) sesijos pradžioje.

IX. Teisė ir teisėtvara

Baudžiamojo kodekso 156, 176, 178, 180, 181, 182, 183, 184, 189,190, 192, 195, 196, 197, 199, 1991, 1992, 200, 201, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 212, 219, 220, 221,222, 223, 224, 2241, 246, 248, 253, 255, 256, 267, 2671, 270, 277 ir 281 straipsnių pakeitimo, Kodekso papildymo 2821 straipsniu ir Kodekso 177, 186 ir 298 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo, Administracinių nusižengimų kodekso 115, 122, 125, 137, 187, 205 ir 589 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 1071, 113 ir 1871 4741 straipsniais įstatymo, Baudžiamojo proceso kodekso 122, 151, 167 ir 225 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Kriminalinės žvalgybos įstatymo Nr. XI-2234 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektai. Jais siekiama sistemaiškai peržiūrėti Baudžiamojo kodekso Specialiosios dalies normas, įvertinant valstybės baudžiamosios politikos (kaip *ultima ratio* priemonės) pagrįstumą, proporcingumą ir veiksmingumą, numatant proporcingą baudžiamąją atsakomybę už mažiau pavojingas nusikalstamas veikas (įskaitant atitinkamų mažiau pavojingų nusikalstamų veikų dalinį arba visišką dekriminalizavimą), nustatant pagrįstas baudžiamosios atsakomybės atsiradimo ribas bei subalansuojant ir proporcingai padidinant nusikaltimų sudėčių ekonominiais rodikliais pagrįstų požymių dydžius, kurie šiuo metu neatitinka tikrovės ir realios ekonominės padėties valstybėje ir dėl šios priežasties nėra adekvatūs įtvirtintos griežtos baudžiamosios atsakomybės atžvilgiu. Be to, įstatymų projektais siekiama teisės saugos ir teisminių institucijų pagrindinius išteklius pirmiausia orientuoti į pačių pavojingiausių, sudėtingiausių ir didžiausią žalą valstybei bei visuomenei darančių nusikaltimų išaiškinimą ir nagrinėjimą.

Kriminalinės žvalgybos įstatymo Nr. XI-2234 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1377 (nauja redakcija). Siekiama sukurti Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką atitinkantį

asmens teisių apsaugos modelį, atsižvelgiant į tai, kad galiojantis teisinis reguliavimas neužtikrina realios galimybės asmeniui apskusti jo atžvilgiu vykdytus kriminalinės žvalgybos veiksmus, kad būtų efektyviai patikrinta, ar taikant kriminalinės žvalgybos priemones nebuvo padaryta pažeidimų, apsiginti ir reikalauti žalos atlyginimo, jeigu asmens teisės buvo pažeistos. Rengiant projektą buvo derinamos strateginės asmens teisių ir laisvių gynimo kryptis su pagrindiniais kriminalinės žvalgybos principais, atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo nutarimais suformuotą konstitucinę doktriną, į Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, į tai, kad kriminalinė žvalgyba yra jautriai susijusi su žmogaus teisių ir laisvių ribojimais. Projekto nuostatomis įgyvendinti šie tikslai: 1) pasirinktas ir nustatytas kriminalinės žvalgybos vykdymo „nei patvirtinti, nei paneigti“ modelis; 2) sustiprinta kriminalinės žvalgybos subjektų veiksmų kontrolė – sukurtas patikimas kriminalinės žvalgybos subjektų veiklos koordinavimo ir nustatytas teisminės kontrolės stiprinimo modelis; 3) pagerinta žmogaus teisių apsauga, vykdant kriminalinę žvalgybą – sustiprinta teisėtumo kontrolė; 4) nustatyti asmens duomenų tvarkymo tikslai, duomenų subjektų kategorijos ir atvejai, kada duomenų subjekto teisės gali būti ribojamos.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 31, 32 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIVP-2357. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos instituto paskirtis yra užtikrinti teises paslaugas asmenims, kuriems tokia pagalba yra būtiniausia ir, kurie dėl savo sunkios materialinės padėties ar kitų išskirtinių aplinkybių negali tinkamai apginti savo pažeistų ar ginčijamų teisių ir įstatymų saugomų interesų. Įstatymo projekto tikslas – gerinti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos efektyvumą ir didinti teikiamos paslaugos kokybę, atsižvelgiant į šiai sričiai skiriamą finansavimą.

Seimo nutarimas „Dėl privalomojo referendumo dėl Lietuvos Respublikos konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo paskelbimo“. Referendumas numatomas 2024 m. gegužės mėnesį. Nutarimas svarbus tuo, kad esant teigiamam rezultatui LR piliečiai, gimimu įgiję LR pilietybę, galėtų ją išlaikyti priėmę kitos šalies pilietybę.

Civilinio turto konfiskavimo įstatymo Nr. XIII-2825 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Išanalizavusi galiojantį teisinį reglamentavimą bei įvertinusi gautus pasiūlymus, iš esmės peržiūrėtas ir parengtas įstatymo pakeitimo projektas.

V (rudens) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktų projektai

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto I-399 11 ir 151 straipsnių pakeitimo“ projektu Nr. XIIP-4750(2) siūloma sugriežtinti Seimo narių atsakomybę už nedalyvavimą Seimo, komitetų ir komisijų posėdžiuose. Siūloma nustatyti, kad laikoma, jog Seimo narys dalyvavo: 1) Seimo posėdyje, jeigu jis užsiregistravo tame Seimo posėdyje ir dalyvavo svarstant daugiau kaip pusę iš anksto numatytų klausimų; 2) Seimo komiteto ar komisijos posėdyje, jeigu jis užsiregistravo to posėdžio protokolo priede pasirašytinai ir dalyvavo svarstant daugiau kaip pusę klausimų iš anksto paskelbtame komiteto ar komisijos posėdyje. Taip pat siūloma suteikti Etikos ir procedūrų komisijai teisę spręsti, ar pateisinamas pažiūromis ir politiniais tikslais grindžiamas Seimo narių nedalyvavimas Seimo, komitetų, komisijų, kurių narys jis yra, posėdžiuose, jei šis nedalyvavimas nėra nuolatinis. Siūloma įtvirtinti, kad Seimo nariui, be svarbios pateisinamos priežasties nedalyvavusiam Seimo, taip pat komiteto ar komisijos, kurių narys jis yra, posėdžiuose, to mėnesio atlyginimas mažinamas po 5 procentus už kiekvieną praleistą posėdį.

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 52 ir 53 straipsnių pakeitimo“ projektas Nr. XIIP-5321. Projekte siūloma nustatyti aiškia tvarką, kaip vykdoma komitetų bei komisijų veikla, kai Seimo nėra patvirtintas šių struktūrinių padalinių pirmininkas. Siūloma nustatyti, kad laikinai negalintį eiti pareigų komiteto pirmininką pavaduoja jo pavaduotojas, o jo nesant – vyriausias pagal amžių komiteto narys tuo metu.

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 140, 144, 145, 147 ir 149 straipsnių pakeitimo“ projektas Nr. XIIP-5233. Projektu siekiama nustatyti ilgesnį terminą tarp teisės akto projekto pateikimo ir svarstymo Seime, taip pat nustatyti ilgesnį terminą, kai

pagrindiniu paskirtas komitetas privalo pradėti pasirengimo svarstyti teisės akto projektą procedūrą. Dar vienas šio projekto tikslas – užtikrinti didesnę nepriklausomo ekspertinio vertinimo paskyrimo procedūros skaidrumą.

X. Žemės ūkis, kaimo plėtra, teritorijų planavimas

Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2, 4, 8 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas ir jo lydintieji įstatymų projektai. Jais siūloma šiuo metu VšĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra vykdomas viešojo administravimo funkcijas, susijusias su kontrole, pavesti vykdyti po pertvarkymo naujai biudžetinei įstaigai Žemės ūkio agentūrai.

Nesažiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo Nr. XIV-409 2, 4 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2442. Įstatymo nuostatos tikslinamos taip, kad jos atitiktų 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/633 dėl įmonių vienu kitoms taikomos nesažiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje nuostatas ir įstatymu būtų pilnai perkelta minėta direktyva.

V (rudens) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktų projektai

Veterinarijos įstatymo Nr. I-2110 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-180(2). Juo siekiama atsisakyti reikalavimo pretendentai į Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos vadovo pareigas turėti suteiktą veterinarijos gydytojo kvalifikaciją. Planuojama priimti Seimo 2023 m. VI (pavasario) sesijoje.

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 2, 60, 66 straipsnių ir V skyriaus šeštojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-5324. Įstatymo projektas parengtas Seimui priėmus sprendimą tenkinti pareiškėjo peticijoje pateiktą pasiūlymą inicijuoti teisės aktų pakeitimus ir įtvirtinti konkretų draudimą nacionalinės reikšmės kultūros paveldo objektų teritorijose statyti statinius, nesusijusius su paveldo objektų eksponavimu ar tvarkymu;

XI. Žmogaus teisių apsauga

Baudžiamojo proceso kodekso 186 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2411. Siūloma numatyti, kad nepilnamečio liudytojo ar nepilnamečio nukentėjusiojo apklausa ikiteisminiame tyrime leidžiama tik vieną kartą, nebent pakartotinė apklausa būtina dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių. Siūloma numatyti, kad apklausos metu leidžiama skelbti pertrauką: a) remiantis psichologo rekomendacija dėl vaiko emocinės, psichologinės ar fizinės būklės ar b) kai įtariamajam ar kitam proceso dalyviui nesant galimybės stebėti apklausos iš kitos patalpos tiesiogiai, reikia susipažinti su apklausos vaizdo ar garso įrašu, kad tos pačios apklausos metu jie galėtų užduoti klausimus, t. y. vaizdo ar garso įrašo peržiūra neturi būti pagrindu pakartotinei apklausai, o visi klausimai turi būti užduodami vieno susitikimo su vaiku metu. Po pertraukos vaikas neturi būti apklausiamas dėl tų pačių aplinkybių, dėl kurių jis jau yra pateikęs atsakymus. Įtvirtinus įstatymo projektu siūlomus pakeitimus nepilnamečių ir mažamečių nebus galima ikiteisminiame procese apklausti pakartotinai dėl tų aplinkybių, kurias jie jau yra paaiškinę. Tokiu būdu tikimasi sušvelninti nukentėjusio vaiko, o ypač nukentėjusio nuo seksualinio pobūdžio prievartos ar išnaudojimo, patiriamą įtampą, nemalonius išgyvenimus, išvengti vaiko pakartotinio traumavimo baudžiamajame procese, bei sumažinti rizikas, kad vaikas dėl spaudimo, realaus ar subjektyviai suvokiamo suaugusiųjų nepasitikėjimo pakeis parodymus prievartautojo naudai ar kitaip bus padidinta prievartautojo atsakomybės išvengimo rizika.

Baudžiamojo proceso kodekso IX-785 176, 240 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2419. Projektas parengtas atsižvelgiant į tai, kad nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, o ypač kai nukentėjusieji yra

nepilnamečiai ar mažamečiai asmenys, yra jautrūs nukentėjusiems asmenims ir visuomenei, todėl Baudžiamojo proceso kodekse nustatyti terminai turi būti kuo trumpesni, kad nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai būtų išspręsti kuo operatyviau. Siūloma, kad tam tikrose bylose ikiteisminis tyrimas turi būti atliktas per kuo trumpiausius terminus, bet ne ilgiau kaip per 3 mėnesius. Taip pat siūloma nustatyti, kad bylos dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, kurie padaryti žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, kur nukentėję yra nepilnamečiai ir mažamečiai būtų nagrinėjamos pagal iš anksto suderintą ir nustatytą teisiamojo posėdžio grafiką, tarp posėdžių pertraukos negali būti ilgesnės nei 14 dienų, nebent teismas motyvuota nutartimi nuspręš kitaip. Tokios bylos turi būti pradėtos nagrinėti ne vėliau kaip per 20 dienų nuo teismo nutarties perduoti bylą nagrinėti teisiamajame posėdyje priėmimo.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 17 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2414 ir Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2, 29 ir 49 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 366 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2413. Siekiama nustatyti, kad vaikams, galimai patyrusiems seksualinį smurtą, skiriamas specializuotą valstybės garantuojamą antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas, išskyrus tuos atvejus, kai vaiko tėvai (įtėviai) arba kiti atstovai sudaro teisinių paslaugų teikimo sutartį su jų pasirinktu advokatu vaiko interesams ginti. Siūloma numatyti, kad valstybės garantuojama teisinė pagalba būtų prieinama kiekvienam nepilnamečiui, nukentėjusiam nuo nusikalstamos veikos seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, atitinkamai, antrinei teisei pagalbai gauti netaikant ribojimo, numatyto įstatymo 11 straipsnio 7 d dalies 5 punkte. Taip pat vaikams, galimai patyrusiems seksualinį smurtą ir jų interesus atstovaujantiems suaugusiems teikiama valstybės finansuojama specializuota psichologinė pagalba.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 11, 17, 18, 19, 23 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2416. Siekiama paskatinti advokatų specializaciją atstovaujant nepilnamečiui, nukentėjusiam nuo nusikalstamos veikos seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, gerinti advokatų teisinių paslaugų kokybę ir prieinamumą ypatingai jautriose bylose, ginant nuo seksualinio išnaudojimo ir prievartos nukentėjusius vaikus. Tais atvejais, kai prašymas dėl teisinės pagalbos teikiamas pasirenkant advokatą nesantį antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų sąrašuose, valstybės garantuojama teisinė pagalba galėtų veikti ir kaip dalinis išlaidų advokato paslaugoms apmokėti kompensavimo mechanizmas, t. y. valstybė atlygintų dalį atitinkančią Vyriausybės nustatytą užmokesį, likusią teisinių paslaugų užmokesčio dalį įsipareigojant apmokėti pačiam atstovaujajam. Siūloma šį mechanizmą taikyti būtent nukentėjusiojo nuo seksualinių nusikaltimų nepilnamečio atstovavimui.

V (rudens) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktų projektai

Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo Nr. I-1057 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1850(2), Seimo statuto Nr. I-399 70 straipsnio papildymo statuto projektas Nr. XIVP-1851(2), Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas Nr. XIVP-893(3). Projektai parengtas vadovaujantis Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsniu bei Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimu byloje Senovės baltų religinė bendrija „Romuva“ prieš Lietuvą. Į EŽTT buvo kreiptasi po to, kai Seimas balsavimu nepritarė valstybės pripažinimo suteikimui senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“, nors ši bendrija atitiko įstatymu nustatytus reikalavimus valstybės pripažinimui. Svarstant įstatymo projektą Dėl valstybės pripažinimo suteikimo senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“, po EŽTT sprendimo priėmimo projektas grąžintas Žmogaus teisių komitetui tobulinti, neaptarus, kokios nuostatos galėtų būti patobulintos. Seimo nutarimo projektai dėl valstybės pripažinimo suteikimo religinei bendrijai rengiami vadovaujantis vieninteliu įstatymo nustatytu kriterijumi, tai Teisingumo ministerijos išvada, kurioje konstatuojama, ar valstybės pripažinimo siekianti bendrija atitinka įstatymo nustatytus reikalavimus, ar ne.

XII. Valstybės valdymas

Seimo nutarimo „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ patvirtinimo“ projektas (nereg.). Patvirtinti ilgesnės negu 20 metų perspektyvos ateities išvalgomis pagrįstą dokumentą, kuriame bendros kūrybos būdu kartu su ekspertais, piliečiais ir kitais bendrakūrėjais nustatoma Lietuvos ateities vizija, jai įgyvendinti reikalingos strateginės ambicijos ir poveikio rodikliai, rodantys siekiamus socialinės, ekonominės ir aplinkos būklės pokyčius šalies mastu.

Pavasario sesijoje Vyriausybė ketina pateikti Seimui **biudžetinių įstaigų ir viešųjų įstaigų valdysenos pokyčius numatančius teisės aktų projektus**, kuriais turėtų būti pateikti pasiūlymai, kaip šiose valstybės ir savivaldybių įstaigose įdiegti gerąsias praktikas, nustatyti kriterijus, kada kuri teisinė forma galėtų būti pasirenkama ir spręsti kitus viešojo sektoriaus pertvarkai svarbius klausimus.

Vietos savivaldos įstatymą padedančių įgyvendinti specialiųjų įstatymų pakeitimų projektai. Juose turi būti peržiūrėtos ir pakoreguotos savivaldybės administracijos direktoriaus ir mero funkcijos, nes nuo 2023 m. išrinktų savivaldybių tarybų darbo pradžios meras, o nebe administracijos direktorius, bus vykdomoji valdžia savivaldybėse.

Pavasario sesijoje yra laukiama ir didelio paketo su **žemės reformos antruoju etapu susijusių įstatymų projektu**, kurie turėtų apimti šias sritis: patikėjimo teisės turinio išplėtimo patikėtiniams, žemės naudojimo valstybinės kontrolės, servitutų nustatymo, valstybinės žemės nuomos, atlyginimo už galimybę statyti ar rekonstruoti statinius valstybinėje žemėje, žemės ir statinių paėmimo visuomenės poreikiams, piliečių nuosavybės teisių atkūrimo. Kartu numatomos žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų keitimo galimybės, tikslinama prašymų ir skundų nagrinėjimo žemėtvarkos srityje tvarka. Įstatymų pakeitimai taip pat numato, kaip specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentų valstybinės priežiūros funkcijos bus perduodamos Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai. Šiuo metu projektai yra derinami su socialiniais partneriais.

V (rudens) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktų projektai

Rudens sesijoje liko neapsvarstyti ir nepriimti **valstybės tarnybos reformą sąlygojantys įstatymų projektai Nr. XIVP-2066–2103**. Kadangi tai yra viena iš strateginių šios Vyriausybės reformų, šiuo metu nėra prielaidų teigti, kad ji galėtų būti nepriimta. Reforma apima nemažai įvairių sričių, tarp kurių – didesnė atsakomybė įstaigų vadovams įgyvendinti jiems keliamus tikslus, tačiau kartu ir daugiau lankstumo organizuoti įstaigos veiklą; reikšmingi viešojo sektoriaus darbo užmokesčio nustatymo pokyčiai darbo užmokesčio bazę susiejant su vidutiniu metiniu darbo užmokesčiu, tačiau kartu atsisakant priedo už tarnybos valstybei stažą; socialinių garantijų peržiūrėjimas ir kt.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo Nr. VIII-238 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) (XIVP-2343). Įstatymo projekto tikslas – optimizuoti institucijos veiklą, patobulinti teisinį reguliavimą, gerinti administravimo valdymą.

Parengė
Informacijos ir komunikacijos departamento
Tyrimų skyriaus patarėja
Dalia Juknevičiūtė
Tel. (8 5) 239 6185, el. p. dalia.juknevičiute@lrs.lt

Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija.

Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą.

Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.

© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2023